

UZASADNIENIE

Decyzją z 22.02.2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie art. 114 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2017 r., poz. 1383 ze zm.) po rozpoznaniu wniosku z 29.01.2018 r. odmówił T. B. prawa do zmiany wysokości świadczenia emerytalnego z uwagi na to, że wnioskodawca nie przedłożył nowych dokumentów mających wpływ na zmianę jego wysokości.

Jednocześnie Zakład wyjaśnił, że zgodnie z decyzją z 23.03.2011 r. ubezpieczony nie udowodnił 25 lat stażu pracy oraz 15 lat pracy w szczególnych warunkach, dodając, że organ rentowy nie ma możliwości zaliczenia pracy w szczególnych warunkach na podstawie zeznań świadków.

Uznając powyższą decyzję za krzywdzącą ubezpieczony odwołał się od niej, wnosząc o ustanowienie dla niego profesjonalnego pełnomocnika z urzędu.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie, podtrzymując dotychczasowe stanowisko w sprawie.

W piśmie z dnia 28.06.2018 r. (data nadania) pełnomocnik z urzędu ubezpieczonego oświadczył, że w imieniu swojego mandanta kwestionuje zaskarżoną decyzję w całości i wniósł o zmianę tej decyzji w ten sposób, aby przeliczyć ponownie wysokość emerytury wnioskodawcy z uwzględnieniem 25 lat ogólnego stażu pracy oraz 15 lat prac w warunkach szczególnych, a nadto wniósł o zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej odwołującemu jednocześnie oświadczaając, że koszty te nie zostały pokryte w całości ani w części.

Na rozprawie w dniu 19.09.2018 r. pełnomocnik z urzędu ubezpieczony poparł odwołanie oświadczaając, że zgodnie z życzeniem ubezpieczonego wnosi o ustalenie, że ubezpieczony legitymuje się stażem co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach, a także wniósł o przyznanie kosztów pomocy prawnej udzielonej odwołującemu z urzędu jednocześnie oświadczaając, że koszty te nie zostały pokryte w całości ani w części. Natomiast pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

T. B. urodził się (...)

Odwołujący w dn. 23.09.2008 r. złożył wniosek o ustalenie prawa do emerytury (decyzja k. 1 plik I akt ZUS).

Decyzją z 7.08.2009 r. ZUS odmówił wnioskodawcy przyznania prawa do wcześniejszej emerytury (decyzja k. 261 plik I akt ZUS).

Sąd Okręgowy w Łodzi prawomocnym wyrokiem z 30.12.2010 r. w sprawie IX U 1229/09 oddalił odwołanie wnioskodawcy od tej decyzji (wyrok k. 120 załączonych akt IX U 1229/09).

Prawomocną decyzją z 23.03.2011 r. w sprawie E (...) ZUS odmówił wnioskodawcy prawa do wcześniejszej emerytury (decyzja k. 273/274 plik I akt ZUS).

Następnie decyzją z 27.06.2011 r. organ rentowy na podstawie art. 114 ustawy emerytalnej po rozpoznaniu wniosku z 13.06.2011 r. odmówił wnioskodawcy prawa do wcześniejszej emerytury wskazując, że po uprawomocnieniu się decyzji z 23.03.2011 r. wnioskodawca nie przedłożył nowych dowodów, które miałyby wpływ na prawo do tego świadczenia (wniosek k. 275/276 plik I akt ZUS, decyzja k. 279/280 akt ZUS).

Prawomocnym wyrokiem z 9.11.2011 r. (IX U 781/11), Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił odwołanie wnioskodawcy od decyzji z 27.09.2011 r. (wyrok k. 10 załączonych akt IX U 781/11).

Decyzją z dnia 30.12.2013 r. przyznano ubezpieczonemu w trybie art. 27 ustawy o emerytalnej, jako osobie ur. (...), emeryturę w związku osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego 65 lat (decyzja k. 31/32 plik II akt ZUS)

Następnie wnioskodawca w dn. 29.01.2018 r. złożył wniosek o ponowne wyliczenie wysokości jego emerytury na podstawie dokumentacji zgromadzonej w sprawie E (...) i nie przedłożył żadnych innych nowych dokumentów do tego wniosku (wniosek k. 87/88 plik II akt ZUS).

W efekcie rozpoznania ww. wniosku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. na podstawie art. 114 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2017 r., poz. 1383 ze zm.) wydał zaskarżoną decyzją z 22.02.2018 r. (decyzja k. 91/92 plik II akt ZUS).

Wnioskodawca nie posiada żadnych nowych dokumentów dotyczących uzyskiwanych przez niego wynagrodzeń (zeznania wnioskodawcy e-prot. z 19.09.2018 r.: 00:16:16).

Powyższy stan faktyczny został ustalony w oparciu o przytoczone dowody z dokumentów zawarte w aktach sprawy i aktach organu rentowego, które obdarzono w całości walorem wiarygodności. Żadna ze stron postępowania ich nie kwestionowała, a i Sąd Okręgowy nie znalazł jakichkolwiek powodów, by czynić to z urzędu.

Sąd uznał, że zeznania wnioskodawcy i świadka J. W. na temat wykonywania przez odwołującego pracy w warunkach szczególnych w latach 1989 – 1997 przez wnioskodawcę dla oceny prawidłowości badanej decyzji co do możliwości przeliczenia wysokości emerytury przyznanej skarżącemu w trybie art.27 ustawy emerytalnej, nie miała jakiegokolwiek znaczenia, wobec czego zeznania te zostały w efekcie pominięte przy ustalaniu okoliczności faktycznych istotnych z punktu widzenia rozstrzygnięcia końcowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie podlega oddaleniu.

Celem uporządkowania dalszych rozważań należy przypomnieć, że skarżący urodzony (...) (a zatem przed 31.12.1948r.), ma ustalone prawo do emerytury z wieku powszechnego na mocy decyzji z dnia 30.12.2013 r., a zaskarżona decyzja z 22.02.2018 r. dotyczy odmowy przeliczenia wysokości tego właśnie świadczenia.

Na podstawie art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U z 2018 r. poz. 1270 z późn. zm.) prawo do świadczeń (emerytalno – rentowych) lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

Z cytowanego przepisu wynika, iż warunkiem ponownego ustalenia prawa do świadczeń jest uzyskanie nowych dowodów lub ujawnienie okoliczności, które istniały przed wydaniem decyzji, a nie były znane organowi w chwili orzekania i mają wpływ na prawo do tych świadczeń lub ich wysokość (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 sierpnia 1999 r., II UKN 231/99; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2003 r. III UZP 5/03).

Zwrot „przedłożenie nowych dowodów” oznacza zgłoszenie każdego prawnie dopuszczalnego środka dowodowego, stanowiącego potwierdzenie okoliczności faktycznych istniejących przed wydaniem decyzji, a mających wpływ na powstanie prawa do świadczenia lub jego wysokość. Powyższy przepis określa przesłanki warunkujące możliwość ponownego ustalenia wysokości świadczeń.

Należy też wskazać, że sąd ubezpieczeń społecznych nie może wykroczyć poza przedmiot postępowania wyznaczony w pierwszym rzędzie przez przedmiot zaskarżonej decyzji, a następnie przez zakres odwołania od niej (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 28.10.2014 r., III AUa 241/14; LEX nr 1551942), a ponadto podkreślenia wymaga, że w

sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych sąd ocenia legalność decyzji emerytalnej według stanu faktycznego i prawnego istniejącego w chwili jej wydawania (wyrok Sądu Najwyższego z 2.08.2007r.).

Odnosząc powyższe rozważania do stanu faktycznego sprawy należy stwierdzić, że organ rentowy w sposób prawidłowy zaskarżoną decyzją odmówił odwołującemu ponownego ustalenia wysokości świadczeń przysługujących ubezpieczonemu na podstawie dyspozycji art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej.

W sprawie nie przedłożono nowych dowodów, jak również nie zostały ujawnione okoliczności istniejące przed wydaniem przedmiotowej decyzji mające wpływ na prawo do świadczeń bądź ich wysokość. Jedyną możliwością przeliczenia świadczenia emerytalnego odwołującego byłoby bowiem wyłącznie przedłożenie przez niego stosownych dokumentów na wykazanie uzyskiwanych przez niego dochodów. Takich jednak, mimo ustanowienia pełnomocnika z urzędu dla ubezpieczonego, skarżący nie złożył także w toku niniejszego postępowania odwoławczego, a nadto sam przyznał w swoich zeznaniach, że nie ma żadnych nowych dokumentów dotyczących jego wynagrodzenia.

Mając powyższe na uwadze należy podkreślić, że skoro przedmiotowe postępowanie zostało wszczęte w oparciu o wniosek z art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, to obowiązkiem organu rentowego a następnie Sądu orzekającego, była w pierwszej kolejności ocena, czy wystąpiły określone w tym przepisie przesłanki umożliwiające merytoryczne rozpoznanie wniosku. Ocena, że przesłanki te nie były spełnione (ubezpieczony po uprawomocnieniu się decyzji z dnia 30.12.2013 r. nie przedłożył nowych dowodów ani nie ujawnił okoliczności istniejących przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na wysokość przyznanego mu świadczenia) powinna prowadzić do odmowy ponownego ustalenia świadczenia przez organ rentowy oraz oddalenia odwołania przez Sąd, bez potrzeby merytorycznego zbadania wysokości świadczenia przysługującego ubezpieczonemu. Bez spełnienia przesłanek formalnych wniosku z art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, prowadzenie postępowania dotyczącego merytorycznej oceny wysokości świadczenia jest bezcelowe i bezprzedmiotowe.

Mając zaś na uwadze argumentację strony odwołującej należy wyjaśnić, że z dniem 1.01.1999 r. ww. ustawą o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, został wprowadzony nowy system emerytalny zakładający przyznanie prawa do emerytury po osiągnięciu wieku emerytalnego z tym, że wysokość tego świadczenia jest uzależniona wyłącznie od sumy zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego zwaloryzowanych składek. Suma składek zostanie w tym celu podzielona przez liczbę „n” obrazującą dalsze trwanie życia osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego (art.26 ustawy), natomiast dla osób, które przystąpiły do OFE druga część emerytury bazowej będzie zależała od wielkości zgromadzonego kapitału. Z uwagi na to, że radykalna zmiana w prawie do emerytury nie mogła objąć wszystkich ubezpieczonych ustawodawca w pierwszej kolejności wyłączył osoby, którym w chwili wejścia w życie reformy brakowało do osiągnięcia wieku emerytalnego mniej niż 15 lat. Data urodzenia stanowi zatem kryterium podziału ubezpieczonych na tych objętych nowym systemem emerytalnym i tych, których emerytura zostanie wyliczona według dotychczasowych zasad. Jeśli przypada ona przed 1.01.1949 r. – jak u wnioskodawcy - to emerytura będzie nabywana na dotychczasowych tzw. „starych zasadach”. Natomiast osoby urodzone po 31.12.1948 r. otrzymają emeryturę według nowych zasad, przy czym w grupie osób objętych nowym systemem ustawodawca wyodrębnił ponadto podgrupę osób, które urodziły się po 31.12.1948 r., ale przed 1.01.1969 r.

Na mocy art. 27 ww. ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1.01.1949 r. przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki: w przypadku mężczyzn osiągnęli wiek emerytalny w wysokości 65 lat oraz mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący, co najmniej 25 lat, z zastrzeżeniem art. 27a.

Sąd zważył, że zgodnie z art. 55 ustawy emerytalnej, ubezpieczeni urodzeni przed 1.01.1949 r. – tak jak ubezpieczony - spełniający warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27 ustawy emerytalnej, czyli po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego i udokumentowaniu co najmniej 25 lat w przypadku mężczyzn, mogą wystąpić o obliczenie emerytury „na nowych zasadach”, jeżeli: kontynuowali ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego, wystąpili z wnioskiem o emeryturę po raz pierwszy po 31 grudnia 2008 r. Jednakże emerytura zostałaaby w takim wypadku obliczona w myśl art. 26 ustawy emerytalnej, czyli „według nowych zasad” tylko wtedy, gdyby okazała się wyższa od emerytury obliczonej zgodnie z art. 53 tej ustawy,

tj. według dotychczasowych zasad. Ponadto od 1.05.2015 r. wszedł w życie przepis art. 55a ustawy emerytalnej umożliwiający wystąpienie z wnioskiem o przeliczenie świadczenia na nowych zasadach również osobom, które pobierały wcześniejszą emeryturę. Dotyczy on osób, które w obniżonym wieku uzyskały prawo do wcześniejszej emerytury i kontynuowały ubezpieczenia emerytalne i rentowe, a po ukończeniu powszechnego wieku emerytalnego wystąpiły z kolejnym wnioskiem.

W realiach niniejszej sprawy poza sporem pozostaje, że ubezpieczonemu prawomocną decyzją z 23.03.2011 r. odmówiono przyznania emerytury wcześniejszej z art. 184 ustawy emerytalnej z uwagi na to, że na dzień 1.01.1999 r. wykazał jedynie 24 lata, 6 miesięcy i 3 dni ogólnego stażu pracy na wymagane co najmniej 25 lat tego stażu oraz jedynie 11 lat, 9 miesięcy i 11 dni stażu pracy w warunkach szczególnych na wymagane co najmniej 15 lat tego stażu. Ubezpieczony pobiera natomiast emeryturę z wieku powszechnego w związku z ukończeniem 65 lat przyznaną w trybie cytowanego wyżej art. 27 ustawy emerytalnej na mocy decyzji z 30.12.2013 r., tj. na tzw. starych zasadach.

Ubezpieczony nie jest osobą, której przysługuje z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych rekompensata, którą ZUS przyznaje w formie dodatku do kapitału początkowego w oparciu o przepisy ustawy z 19.12.2008 r. o emeryturach pomostowych (tekst jedn. Dz. U z 2015 r., poz. 965 ze zm.). W art. 2 pkt 5 tej ustawy przewidziano, że rekompensata stanowi odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze dla osób, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej. Zgodnie z art. 21 ust. 1 tej ustawy rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. Zgodnie zaś z art. 21 ust. 2 ustawy rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Jednak w orzecznictwie precyzuje się, że jedynie nabycie prawa do wcześniejszej emerytury stanowi przesłankę negatywną przyznania prawa do rekompensaty. Natomiast uzyskanie prawa do emerytury na zasadach ogólnych nie wpływa w żaden sposób na uprawnienia do rekompensaty (tak Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z 17 grudnia 2015 r., III AUa 717/15). Oznacza to, że prawa do rekompensaty nie pozbawia fakt, iż ubezpieczony nabył już uprawnienie do emerytury z FUS w podstawowym wieku emerytalnym. Uzasadnia się to tym, że skoro zgodnie z art. 23 ustawy rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, a w myśl art. 173 ustawy emerytalnej kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po 31 grudnia 1948 r., za których były opłacane składki na ubezpieczenia społeczne przed 1 stycznia 1999 r., to warunek sformułowany w art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych należy rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury z FUS obliczonej według formuły zdefiniowanego świadczenia (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 14 grudnia 2015 r., III AUa 1070/15). Rekompensata nie jest wypłacana ubezpieczonemu, lecz stanowi dodatek do kapitału początkowego ustalanego na zasadach przewidzianych w art. 173 i 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Innymi słowy, przyznanie rekompensaty powoduje powiększenie wartości kapitału początkowego ubezpieczonego i w konsekwencji wpływa na podwyższenie wysokości jego emerytury.

Podsumowując – skoro odwołujący nie pobiera emerytury obliczonej według nowych zasad, to w świetle przytoczonych powyżej przepisów, nawet jeśli doszłoby do ustalenia w niniejszej sprawie, że ubezpieczony legitymuje się stażem pracy w szczególnych warunkach w ilości co najmniej 15 lat i ogólnym stażem pracy w ilości co najmniej 25 lat, to i tak nie ma to żadnego znaczenia dla przeliczenia wysokości przysługującego mu świadczenia emerytalnego przyznanego w trybie art. 27 ustawy emerytalnej, gdyż takie przeliczenie na podstawie art. 114 ww. ustawy byłoby możliwe wyłącznie, gdyby przedłożył on dokumenty wykazujące wysokość jego zarobków, a takich strona odwołująca nie przedstawiła nie tylko organowi emerytalnemu składając wniosek z 29.01.2018 r., po rozpoznaniu którego ZUS wydał zaskarżoną decyzję, ale także – mimo ustanowienia dla skarżącego pełnomocnika z urzędu – w toku n/n postępowania sądowego, a przy tym wnioskodawca wprost zeznał, że nie ma takich dokumentów.

Nie znajdując podstaw w świetle całokształtu materiału dowodowego do przypisania organowi rentowemu jakichkolwiek uchybień, Sąd uznał, że zaskarżona decyzja odpowiada prawu. W efekcie, mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzeczono jak w punkcie 1 sentencji wyroku i oddalono odwołanie skarżącego.

O zwrocie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy z urzędu orzeczono jak punkcie 2 sentencji wyroku na podstawie § 15 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3.10.2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2016 r., poz. 1714 ze zm.). Powyższa kwota została powiększona o należny podatek VAT.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawcy.

15 października 2018 roku

A.P.